

ת"פ 20922/03/19 - מדינת ישראל/מע"מ חיפה נגד אסמאעיל וסאם, הדר איכות בנייה בע"מ

בית משפט השלום בקריות
ת"פ 20922-03-19 מע"מ חיפה נ' וסאם ואח'

בפני כב' השופט יוסי טורס , סגן הנשיאה

בעניין: מדינת ישראל/מע"מ חיפה
נגד המאשימה

1. אסמאעיל וסאם
2. הדר איכות בנייה בע"מ
הנאשמים

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשמים הורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן ב-25 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) + סעיף 117(ב)(3) לחוק חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן - חוק מע"מ) שעניינן עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מע"מ, ובעבירת ניהול פנקסי חשבונות כוזבים, לפי סעיף 117(ב)(6).

2. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, במועדים הרלוונטיים היה הנאשם 1 בעל השליטה והמנהל הפעיל של הנאשמת 2, שעיסוקה במתן שירותי כוח אדם (להלן - הנאשם וכן הנאשמת, בהתאמה). בין השנים 2011-2014 ניכה הנאשם 25 מסמכים (כמפורט בטבלה בכתב האישום), הנחזים להיות חשבוניות מס שהוצאו על שם חמישה עוסקים, מבלי שבוצעו העסקות כמפורט בחשבוניות ומבלי שהיה להם מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מע"מ, וזאת במטרה להשתמט מתשלום מס אמת (להלן - החשבוניות הפיקטיביות). סכום העסקאות אשר נרשם בחשבוניות הפיקטיביות שכלל הנאשם בספרי הנאשמת הוא 6,037,004 ₪, כאשר המע"מ בגין הוא 874,384 ₪.

3. לצורך שלמות התמונה אציין כי בתחילה כפרו הנאשמים בעבירות המיוחסות להם ומשכך החלו להישמע ראיות התביעה. בהמשך הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו הודו והורשעו הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן, והוסכם כי המאשימה תגביל עצמה ביחס לנאשם לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל, בעוד שההגנה רשאית לטעון חופשי בעניין רכיב זה. הוסכם עוד כי הנאשם יחתום על התחייבות להימנע מעבירה בסך של 10,000 ₪, יוטל עליו מאסר על תנאי לשיקול דעת בית המשפט וכן יוטל קנס על שני הנאשמים.

4. אציין עוד כי בשל שגגה לא נרשמה בשלב הכרעת הדין הודאת הנאשמת (אשר יוצגה אף היא ע"י הסנגור) והיא לא הורשעה. עם זאת הצדדים התייחסו בשלב הטיעון לעונש לעניינה של הנאשמת. משכך, טרם הקראת גזר הדין, הסכימו הצדדים שטעות זו תתוקן ומשכך נרשמה הודאת הנאשמת והיא הורשעה בעבירות שיוחסו לה.

טיעוני הצדדים לעונש והראיות

5. מטעם ההגנה העיד ראש המועצה המקומית נחף, מר קיס עבד אל באסל. ראש המועצה סיפר על היכרותו רבת השנים עם הנאשם, על פועלו החיובי בקהילה ובכלל וטען כי כליאתו תגרום פגיעה במשפחתו ובציבור הנזקק לו לצורך יישוב סכסוכים.

6. ב"כ המאשימה הפנתה לחומרת מעשי הנאשמים הנלמדת מריבוי העבירות והישנותן לאורך תקופה ארוכה. נטען כי הערכים המוגנים שנפגעו הם שמירה על עקרון השוויון בנטל המס בין אזרחי המדינה ופגיעה בקופה הציבורית המשפיעה על הציבור הרחב. בהקשר זה נטען כי מדובר בפגיעה משמעותית לנוכח מספר העבירות וגובה הסכום העומד על למעלה מ-870,000 ₪. ביחס למתחם העונש ההולם הפנתה המאשימה לפסיקה ונטען כי הוא נע בין 10 חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי וקנס בטווח של 43,000 ₪ ועד 87,000 ש"ח. בהתייחסה לעונש הראוי שיש להטיל על הנאשם הפנתה המאשימה לעברו הפלילי וטענה כי נסיבותיו האישיות אינן מצדיקות הקלה נוספת עמו מעבר לזו שהוענקה במסגרת הסדר הטיעון, במיוחד על רקע אי הסרת המחדל. ביחס לשיהוי בהגשת כתב האישום נטען כי אף עובדה זו הובאה בחשבון במסגרת הסדר הטיעון. לאור כל זאת עתרה המאשימה להטיל על הנאשם מאסר למשך 15 חודשים, מאסר מותנה בן 12 חודשים, התחייבות בסך 10,000 ₪ וקנס בגובה 87,000 ש"ח. ביחס לנאשמת 2 נטען כי בשל כך שהחברה נסגרה, יש להטיל עליה קנס כספי סמלי בסך 1 ₪.

7. ב"כ הנאשמים טען כי אין בעברו של הנאשם עבירות כלכליות וכי מדובר באדם חיובי, אב לחמישה ילדים קטינים שחלקם סובלים מבעיות שאין זה המקום לפרטן, והם זקוקים לנוכחותו בחייהם. נטען כי מדובר בנאשם המצוי במצב כלכלי קשה אשר נפתחו נגדו מספר תיקי הוצאה לפועל, והוא נאלץ לסגור את החברה שהייתה בבעלותו וכיום עובד כשכיר בשכר נמוך. ההגנה הפנתה לפסיקה ונטען כי במקרים חמורים יותר הוטלו עונשים שאינם כוללים רכיב של מאסר בפועל, וכי יש להביא בחשבון את נסיבותיו המיוחדות של הנאשם, כמו גם את השיהוי הניכר שבהגשת האישום. ברמה האופרטיבית עתרה ההגנה לגזור על הנאשם עונש מאסר על תנאי וקנס. לחלופין, עתרה ההגנה להטיל עונש שניתן לשאת בדרך של עבודות שירות. ביחס לנאשמת עתרה ההגנה להטיל קנס סמלי, לאור כך שהיא אינה פעילה עוד.

8. הנאשם בדברו האחרון הודה בעבירות, הביע חרטה וביקש להתחשב במצבו ובמיוחד בנזק שיגרם למשפחתו אם ישלח למאסר בפועל.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש

9. כידוע, מאז תיקון 113 לחוק העונשין גזר הדין ניתן במסגרת הליך תלת שלבי. בשלב הראשון יש לקבוע אם כתב האישום מתאר אירוע אחד או מספר אירועים. לאחר מכן יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם את האירוע, ובסופו של תהליך, יש להחליט אם נכון לחרוג מהמתחם שנקבע, שאחרת יגזר העונש בגדרי המתחם. הצדדים לא התייחסו לשאלה זו בצורה מפורשת, והמאשימה אף עתרה למתחם עונש אחד, ואני מקבל טיעון זה. לדידי מדובר באירוע אחד הכולל מספר עבירות. בחינת ענייננו על-פי מבחן הקשר ההדוק מלמדת כי מעשיו של הנאשם הם רצף של עבירות זהות, עד כי פיצולם גורע מאופיים הייחודי כמכלול. על כן יש לראותם כמסכת עבריינית אחת אשר יש לקבוע בגינה מתחם עונש אחד. עם זאת, מובן שבקביעת המתחם יובא בחשבון כי מדובר במספר רב של עבירות חוזרות (ראו: ע"פ 5668/13 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.2016) ודנ"פ 2999/16 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (22.5.2016); רע"פ 4760/14 **קיסלמן נ' מדינת ישראל** (7.5.2015); ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' יוסף דלאל** (3.9.2015)).

10. **הערכים המוגנים בבסיס העבירות ומידת הפגיעה בהם:** במעשיו פגע הנאשם בצורה ממשית, חוזרת ונשנית, בקופה הציבורית. פגיעה זו גורמת גם לפגיעה עקיפה בציבור הנזקק לשירותי המדינה הממומנים מגביית מיסים. כמו כן, עבירות אלו פוגעות בערך השוויון בנשיאת נטל המס (רע"פ 977/13 **אודיזי נ' מדינת ישראל** (20.2.2013); רע"פ 4684/12 **נחלי נ' מדינת ישראל** (14.6.2012)). כן ראו:

"עבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מרמה מתוחכמים, קשים לאיתור. כבר נאמר לא אחת בפסיקתו של בית-משפט זה כי על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בעבריינות הכלכלית לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה". (רע"פ 512/04 **אבו עביד נ' מדינת ישראל** (15.4.2004)).

11. **נסיבות הקשורות לביצוע העבירות:** מדובר בעבירות המבוצעות אגב תכנון מוקדם, השקעת מחשבה רבה ותעוזה. הנאשמים עשו שימוש ב- 25 חשבוניות פיקטיביות - פעולת מרמה שהניבה לכיסם ₪ 874,384 (!) מכספי המדינה. מדובר בהצגת מצג שווא שקרי כלפי שלטונות המס, אגב שימוש במסמך שתוכנו שקר, והכל על מנת לקבל כספים במרמה מקופת המדינה. כן אציין שהסכום לא הוחזר עד היום ומדובר אפוא בנזק משמעותי לקופת המדינה.

12. כאן המקום להתייחס לטענה בדבר השיהוי בהגשת האישום. העבירות בוצעו בין השנים 2011-2014. החקירה נפתחה בחודש 1/14 וארכה כשנה. תיק החקירה הועבר ליחידת התביעות בתחילת שנת 2015, אז גם נשלח מכתב יידוע לנאשמים. התיק נבחן על ידי יחידת התביעות בתחילת שנת 2018, לאחר מספר חודשים הוחלט על השלמות חקירה ולבסוף הוגש כתב האישום בחודש 3/19. מדובר בשיהוי משמעותי ביותר שלא ניתן לו כל הסבר משכנע. ודוק: במקרה זה, אין תחולה לסעיף 57א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, האוסר הגשת כתב אישום בחלוף התקופות הקבועות בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, אלא באישורו (לתקופות ראו: הנחייה מס. 4.1202 - **משך טיפול התביעה עד הגשת כתב אישום** (עדכון 1/21)). סעיף זה, שהוסף ביום 10.1.19, תחילתו

ביום 10.10.19 כך שהוא אינו חל על ענייננו וממילא שהצדדים לא התייחסו אליו ולא התבררו מלוא העובדות הנדרשות לשם כך.

13. כידוע, שיהיו משמעותי עשוי להעניק לנאשם הגנה מן הצדק עד כדי ביטול כתב האישום (רע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נ' יוסף ורדי** (31.10.2018); פסקה 109 לפסק דינו של המשנה לנשיאה, כב' השופט מלצר). במקרה זה הנאשם אינו עותר לביטול כתב האישום אלא עתירתו היא שנושא זה יובא בחשבון לעניין העונש. אציין כי לאור כך שיהיו משמעותי עשוי להוליד סעדים מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק, אזי הוא עשוי במקרים המתאימים להשליך אף על המתחם (ע"פ 7621/14 **אהרן גוטסדינר נד מדינת ישראל** (1.3.2017); פסקה 50 לפסק דינו של כב' השופט הנדל). במקרה זה אינני סבור שנכון להביא נתון זה בחשבון לצורך קביעת גבולות המתחם, אלא ראוי להביאו לעניין העונש בגדרי המתחם וכך יעשה. אציין כי הנאשם לא ביקש להביא נתון זה בחשבון לעניין גבולות המתחם וממילא שלא נטען מדוע השיהיו במקרה זה עולה כדי הגנה מן הצדק, להבדיל מנימוק להקלה בעונש.

14. כמו כן ביקשו הנאשמים להביא בחשבון לצורך גזירת עונשם כי המאשימה אכפה את הדין באופן בררני. אציין שבעניין זה הגישו הנאשמים בתחילת ניהול ההליך בקשה לביטול האישום בשל אכיפה בררנית, אך ביום 18.6.20 דחיתי בקשה זו תוך שציינתי שהלכה למעשה הבקשה מלמדת על טענה לקיומם של מחדלי חקירה שמקומה לאחר שמיעת ראיות. בעת הטיעון לעונש נטען שבמהלך שמיעת הראיות הוצגו ראיות בדבר אחרים שעברו עבירות דומות אך לא הועמדו לדין. בעניין זה נטען כי העדים שהעידו מטעם המאשימה הם "[...] עברייני מס, כמעט כולם למעט אחד, בעדותם בבית המשפט עלה שהם לא דוברי אמת בלשון המעטה, שידעו שנפתחו תיקים וחשבוניות חולקו על שמם, משום מה המדינה בחרה לה לא להתעמת עם אותם טענות שהיו מונחות בפניהם". בנוסף נטען כי עד אחד אף "ברוב חוצפתו העיד שהוא מפיץ חשבוניות פיקטיביות" וכי גרסה זו הייתה ידועה למאשימה מתחילת הדרך.

15. בהחלטתי מיום 7.6.21 הדגשתי בפני הנאשמים שלאור הסדר הטיעון שלא כלל הסכמה על עובדות בנושא זה, קיים קושי מובנה להתייחס לכך בשלב גזירת הדין (ע"פ 7349/14 **מדינת ישראל נ' פלונית** (14.5.2015); ע"פ 858/20 **פארס ג'ארבאן נ' מדינת ישראל** (2.7.2020), פסקה 18). הנאשמים לא הוסיפו דבר לאחר מכן ומשכך, דעתי היא שאין מקום לעשות שימוש במסגרת גזר הדין בעובדות שלא נזכרו בכתב האישום המתוקן ושלא נקבעו בעניין ממצאים, בוודאי שלא לצורך קביעה בעלת משמעות רבה, כגון הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית. אדגיש עוד שלא התקיים כלל דיון בנושא. לו ביקשו הנאשמים לעמוד על טענה זו היה עליהם לוודא שהעובדות הנדרשות לצורך כך נכללות במסגרת כתב האישום המתוקן והאפשרות לטעון בנושא לצורך גזירת הדין נשמרת להם. זאת לא נעשה ומשכך, אין מקום לדון בנושא במסגרת גזר הדין.

16. **מדיניות הענישה:** בתי המשפט הדגישו פעם אחר פעם את החומרה היתרה שיש ליחס לעבירות מס. אי תשלום מס אמת גורם לנזקים כלכליים כבדים למשק המדינה:

"לא אחת עמד בית משפט זה על החומרה המשתקפת בעבריינות מס, אשר נובעת מהפגיעה הקשה בקופה הציבורית ולאור הקושי הרב בחשיפתה. לפיכך, יש להשית ענישה ממשית בגין עבירות אלו, כאשר נקודת המוצא לגזירת העונש תהיה בדרך כלל עונש מאסר בפועל" (רע"פ 679/21 **פלוני נ' מדינת ישראל** (3.2.2021). ראו גם:

רע"פ 1154/20 מלכה נ' מדינת ישראל (12.2.2020); רע"פ 1238/19 אחדות נ' מדינת ישראל (27.2.2019)).

17. מדיניות הענישה בעבירות בהן הורשעו הנאשמים היא ככלל מחמירה ובהיעדר נסיבות מיוחדות מוטלים לרוב עונשי מאסר בפועל, במיוחד כשמדובר בהיקפי מרמה גדולים שלא הוחזרו, ובריבוי עבירות ואישומים. ברוח זו הותוותה בפסיקה מדיניות ענישה לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן בכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (28.1.2013); רע"פ 9742/11 רייך נ' מדינת ישראל (20.2.2012); רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.2010)). עוד נקבע כי בגין עבירות אלו אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונשי מאסר בכליאה המלווים בקנס כספי (רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל (10.7.2012); רע"פ 8581/11 סטיון נ' מדינת ישראל (30.11.2011); רע"פ 3137/04 חג'י נ' מדינת ישראל (18.4.2004); רע"פ 1154/20 יהודה מלכה נ' מדינת ישראל (12.2.2020)). עם זאת, מובן כי כל מקרה נבחן בהתאם לנסיבות הקונקרטיות ולנסיבותיו האישיות של הנאשם.

18. לצורך בחינת מדיניות הענישה הנוהגת אפנה להלן לפסקי הדין הבאים: רע"פ 1154/20 יהודה מלכה נ' מדינת ישראל (12.2.2020), בו נידון עניינו של נאשם אשר לא דיווח בדוחות המס שהגיש על הכנסה בסך 1,327,000 ₪; רשם בספרי חברה שבשליטתו חשבוניות מס כוזבות בסך 1,040,900 ₪; והנפיק תלושי שכר כוזבים בסך של 118,500 ₪. במסגרת ערעור בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם עונש הנע בין 12 חודשי מאסר בפועל ועד 36 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם נגזרו 12 חודשי מאסר בפועל, תחת צו של"צ שניתן בבית משפט השלום. בקשת רשות ערעור נדחתה; ע"פ 43162-05-13 עאדל נ' מדינת ישראל (12.9.2013), בו הורשע הנאשם ב-13 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיהא לו לגביו מסמך כנדרש, בסכום של 2,388,290 ₪, שעל בסיסן ניכה שלא כדין מס תשומות בסך 356,149 ₪. המחדל לא הוסר והנאשם נידון ל-14 חודשי מאסר בפועל, ועונשים נלווים; רע"פ 2342/14 כמאל כנאענה נ' מדינת ישראל (31.3.2014), בו הורשע נאשם ב-32 עבירות של הוצאת חשבוניות מס מבלי שיהיה זכאי לכך (ועבירות מס נלוות) ונידון לשישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. ערעור המדינה התקבל ועל הנאשם נגזרו 12 חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם נדחתה, והעונש נותר על כנו; רע"פ 988/14 קובי עובדיה נ' מדינת ישראל (24.3.2014), בו הורשע הנאשם בהנפקת שישה מסמכים על שם החברה שבבעלותו, אשר נחזו להיות חשבוניות מס בסכום כולל של מעל למיליון ₪ ועבירות נוספות. הנאשם נידון לשישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, אך ערעור המדינה התקבל ועונשו הוחמר לשמונה חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור שהגיש נדחתה; רע"פ 6093/20 יחיא גאבר נ' מדינת ישראל (7.9.2020), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע ב-16 עבירות של ניכוי מס תשומות שלא כדין, ניהול פנקסי חשבונות כוזבים ומסירת דו"ח הכולל ידיעה כוזבת (20 עבירות). באישום הראשון ניכה הנאשם שלא כדין מס תשומות בסך של למעלה מ-400 אלף ₪ באמצעות חשבוניות פיקטיביות ובאישום השני נמנע מפירוט עסקאות שונות בכוונה להתחמק מתשלום מס של למעלה מ-750 אלף ₪. המחדל לא הוסר ובית משפט השלום גזר עליו 8 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. חרף נסיבות אישיות, שיהיו ניכר בהגשת כתב האישום והמלצה חיובית של שירות המבחן, ערעור המדינה התקבל ועונשו הוחמר ל-15 חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם נדחתה ונקבע כי "נקודת המוצא בעבירות אלו היא הטלת עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח" (ראו גם: רע"פ 9004/18 יצחקי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.12.2018)); רע"פ 5938/18 יעקב אסרף נ' מדינת ישראל (16.8.2018), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע ב-28 עבירות של ניכוי מס תשומות מבלי שיש לגביו מסמך כנדרש בחוק ועבירות נלוות. סכום המס עמד על מעל ל-450,000 ₪, המחדל לא הוסר

והנאשם נידון ל-10 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. ערעורו נדחה בבית המשפט המחוזי וכך גם בקשת רשות ערעור לעליון; רע"פ 3580/17 **זהו פואז נ' מדינת ישראל** (29.5.2017), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע כמנהל חברה בשני כתבי אישום בעבירות של ניהול פנקסי חשבונות כוזבים, 16 עבירות של הגשת דוחות כוזבים, 24 עבירות של ניכוי מס תשומות שלא כדין, שימוש במרמה או תחבולה ו-3 עבירות של אי הגשת דוחות במועד. סכום המס עמד על מעל ל-490,000 ₪, המחדל לא הוסר והנאשם נידון ל-12 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. ערעור שהגיש וכן בקשת רשות ערעור נדחו.

19. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם העונש ההולם את העבירות מושא ענייננו, המהוות אירוע אחד, נע בין 12 חודשי מאסר עד 30 חודשי מאסר בפועל. כן כולל המתחם קנס הנע בין 50,000 ₪ ועד 150,000 ₪. בעניין זה הבאתי בחשבון את מצבו הכלכלי של הנאשם, כאמור בסעיף 40' לחוק העונשין. ודוק: לאור כך שהמאשימה טענה למתחם הנע בין 10-24 חודשי מאסר וקנס בטווח של 43,000 ₪ ועד 87,000 ₪, יוטל העונש בגדרי מתחם זה שכן לא מדובר בהבדל משמעותי ובכל מקרה לא ראיתי להחמיר עם הנאשם מעבר לעתירת המאשימה (ע"פ 2524/15 **איון שפרנוביץ נ' מדינת ישראל** (8.9.2016)). יתרה מזו, המאשימה טענה שבמסגרת הסדר הטיעון הביאה בחשבון את נושא השיהוי ואף מטעם זה לא יהא נכון להחמיר עם הנאשמים מעבר לעתירת המאשימה.

קביעת עונשו של הנאשם

20. לא הייתה מחלוקת בין הצדדים כי עונש של הנאשם אמור להיגזר בגדרי מתחם הענישה. לא נטען דבר בעניין סיכויי שיקומו ואכן לא מצאתי הצדקה לחריגה לקולה ממתחם הענישה. בכל מקרה, אציין שלא התבקש תסקיר ולא הובאו בפני כל נתונים מהם ניתן להסיק כי לנאשם סיכויי שיקום ממשיים המצדיקים הקלה בשל כך.

21. לצורך גזירת עונשו של הנאשם הבאתי בחשבון לקולה את הודאתו בכתב האישום המתוקן, אשר הביאה לחיסכון ממשי בזמן שיפוטי, כמו גם שביטאה חרטה וקבלת אחריות. הבאתי עוד בחשבון את נסיבותיו המשפחתיות והאישיות כפי שהובאו בפני, וכן את מצבו הכלכלי הנוטע.

22. לחומרה הבאתי בחשבון את עברו הפלילי של הנאשם וכי הוא אף ריצה בעבר שני מאסרים מאחורי סורג ובריא בגין עבירות אלימות. הבאתי עוד בחשבון את העובדה כי המחדל לא הוסר ולו בחלקו. מדובר בסכום משמעותי מאוד - 874,384 ₪, ומכאן שלעובדה זו משמעות לא מבוטלת. כידוע, הסרת המחדל היא ניסיונו של הנאשם לתקן את תוצאת העבירה (סעיף 40'א(5) לחוק העונשין) ולכן היא נסיבה רלוונטית לצורך קביעת העונש בגדרי מתחם הענישה (רע"פ 5872/14 **אלון ירון נ' מדינת ישראל** (2.10.2014)); עפ"ג 47301-01-14 **רשות המיסים, היחידה המרכזית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' פ.מ.מ בע"מ** (16.6.2014)). לא אחת נקבע כי אי הסרת המחדל תהווה נסיבה משמעותית לחומרה (ראו למשל: "...צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטיעון כי אין לנתן זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את מחדלו" (רע"פ 7773/16 **חננאל נ' מדינת ישראל** (26.10.2016)). אציין עוד שלא התעלמתי מהטענה לגבי מצבו הכלכלי הרעוע של הנאשם. עם זאת, מצב כלכלי קשה אינו מהווה נסיבה המצדיקה שלא להשיב לקופת המדינה את הכספים שנגזלו ממנה שלא כדין, ושוב אציין כי הנאשמים לא השיבו דבר מהסכומים שנטלו בכזב.

בהקשר זה אפנה לרע"פ 6093/20 **יחיא גאבר נ' מדינת ישראל** (7.9.2020), בו נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שעונשו הוחמר ונקבע כי "יש לדחות את טענת המבקש לפיה נבצר ממנו להסיר את מחדלו נוכח מצבו הכלכלי, ולו בשל העובדה כי חרף ההזדמנות שניתנה לו בשלב הערעור, לא טרח להסדיר אפילו חלק זעום מחובו כלפי רשויות מס ערך מוסף (ראו רע"פ 1154/20 מלכה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (12.2.2020))." סיכומי של דבר, אי הסרת המחדל על ידי הנאשם מהווה נסיבה משמעותית לחומרה ולמצער נסיבה משמעותית שלא להקל בדינו בגדרי המתחם, והדברים מתעצמים, כאמור, לנוכח הזמן הרב שחלף וסכום המס המשמעותי.

23. הבאתי עוד בחשבון את השיהוי שבהגשת כתב האישום. כפי שצוין לעיל, העבירות בוצעו בין השנים 2011-2014 והחקירה נפתחה בחודש 1/14 וארכה כשנה. בשלב זה הועבר תיק החקירה ליחידת התביעות (בתחילת שנת 2015) ונשלח מכתב יידוע לנאשמים. עם זאת, התיק נבחן על ידי יחידת התביעות רק בתחילת שנת 2018 והוחלט על השלמות חקירה. כתב האישום הוגש רק בחודש 3/19. דומה שאין מחלוקת על כך שמדובר בשיהוי משמעותי מאוד. ביקשתי את הסברה של המאשימה לפרק זמן ארוך זה, ולא קיבלתי תשובה מניחה את הדעת. אף אם הטיפול בתיק הצריך השלמות חקירה כאלו ואחרות, מדובר בשיהוי משמעותי שחייב לקבל את ביטוי בשאלת העונש (סעיף 40יא'(10) לחוק העונשין; רע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נ' יוסף ורדי** (31.10.2018); פסקה 109 לפסק דינו של המשנה לנשיאה, כב' השופט מלצר). לצורך הבאה בחשבון של מידת ההקלה העונשית, הבאתי בחשבון כי נקבע בפסיקה ששיהוי משמעותי עשוי להביא לעיתים אף להימנעות מהטלת עונש מאסר, מקום בו היה מקום להטילו אלמלא השיהוי (ע"פ 8421/12 **ינון בן חיים נ' מדינת ישראל** (29.9.2013); ע"פ 5822/08 **טרייטל נ' מדינת ישראל**, פסקה 37 (12.3.2009)), ואולם, לידי במקרה זה שיהוי זה לבדו אינו מצדיק הימנעות מהטלת עונש מאסר וזאת לאור מכלול נתוני מקרה זה ובהם חומרת המעשים; סכום המרמה; והעובדה שהמחדל לא הוסר ולו בחלקו. לאור כך, השיהוי יובא בחשבון באופן מתון יותר בקביעת העונש. אציין כי בעניין זה יש להתחשב גם בטענת המאשימה לפיה הביאה בחשבון נסיבה זו בעת קביעת גבול העתירה העונשית והמתחם.

24. ודוק: ברי בעיני שעונש מאסר עשוי לפגוע בנאשם ובבני משפחתו באופן שאינו קל. פגיעה זו היא נגזרת טבעית של מהות עונש המאסר. לא התעלמתי גם מההכרה ההולכת וגוברת בדבר ההשפעות השליליות של עונש המאסר (ראו בעניין זה **דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים**, 2015 (המכונה "דו"ח ועדת דורנר") ואולם במקרה זה סברתי שאין מנוס מהטלת עונש מאסר בכליאה בשל מהות העבירות, ריבוי, סכום המס שנגזל מהקופה הציבורית (מעל 870,000 ₪) והעובדה כי המחדל לא הוסר עד היום ולו בחלקו.

25. ביחס לנאשמת, אזי הצדדים מסכימים שיש להטיל עונש שאינו בעל משמעות אופרטיבית וזאת לאור כך שהיא אינה פעילה עוד. המאשימה עתרה להטלת קנס של 1 ש"ח ולא ראיתי להטיל עונש העולה על גבול עתירתה.

26. סיכומו של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:

על הנאשם 1

א. 11 חודשי מאסר בפועל.

ב. מאסר על תנאי למשך 7 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע.

ג. קנס בסך ₪ 50,000 או 150 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-50 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.2.22 ובכל 1 לחודש שלאחריו. לא ישולם תשלום אחד או יותר במועדו, תועמד היתרה לפירעון מיד.

ד. הנאשם יחתום על התחייבות בסך של 10,000 ש"ח להימנע מביצוע אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע. הנאשם הצהיר כי הוא מבין את תוכן ההתחייבות ומסכים לה ומשכך הוא פטור מחתימה.

על הנאשמת 2

קנס בסך 1 ₪. הקנס ישולם בתוך 30 יום.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, י' תמוז תשפ"א, 20 יוני 2021, במעמד הצדדים.